

Előfizetési árak:

ostán vagy hához küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre . . 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy em. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronkint 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolós szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Reformjavaslatok.

Debreczen, okt. 2.

A napokban igen figyelemre méltó könyv jelent meg, mely közgazdasági reformokra vonatkozó törvényjavaslatokat tartalmaz és méltó arra, hogy vele az illetékes körök foglalkozzanak és hogy azt a nagy közönség is megismerje. A könyv címe: „Törvényjavaslatok a szociális reformok terén“ s szerzője Schulpe György, ki törvényjavaslatait a miniszteriumoknak is benyújtotta.

E javaslatok szerzője nem egészen ismeretlen a közönség előtt, a mennyiben reformtörekvéseit már a kormány is méltányolta, kiküldvén őt a brüsszeli nemzetközi lakásügyi kongresszusra a belügyminiszterium képviselőjeként. És érdekes ember Schulpe György azért is, mert közgazdasági reformjavaslatainak közzétételével nem elégszik meg, hanem a munkájában foglalt reformokat a gyakorlati életben is igyekszik megvalósítani, példát adván arra, hogy ha valamely közgazdasági eszmét életrevalónak tartunk, ne elégedjünk meg az elméleti ismertetéssel, hanem saját hatáskörünkben igyekezzünk az eszmét gyakorlatilag érvényesíteni. Schulpe György nem közönséges ember, mert a mit könyvében re-

formok gyanánt tárgyal, annak egy részét már régóta kipróbálta s helyesnek találta.

Ugyanis Pozsonyban munkásházakat épített s azokat személyesen kezeli. Az építkezésnél azonban nem a saját hasznát tartotta szem előtt, hanem előtte magasabb közgazdasági célok lebegtek, mert azon törekvéssel épített, hogy munkáscsaládoknak egészséges és olcsó lakásokat készített. Az általa épített telep lakóinak felolvasásokat szokott tartani s azon igyekszik, hogy lakóinak erkölcsi és anyagi tekintetben hasznos szolgálatokat tegyen. Megelégszik azzal, hogy az általa épített házak a befektetett tőke 5 százalékát hozza meg.

Látjuk ebből, hogy oly szociológussal van dolgunk, ki nemes ideálok szolgálását tűzte ki célul.

Művében három törvényjavaslatot találunk: a munkásházak építéséről, a tüdővész terjedésének meggátlásáról és a munkásközvetítésről.

A munkásházak építéséről szóló törvényjavaslat célja az, hogy a munkásnak egészséges lakása legyen s hogy azt a munkás tulajdonjoggal meg is szerezhesse. E végett állami és községi kedvezményeket kíván nyújtani azoknak, kik munkásházak építésére vállalkoznak, de kiköti, hogy lakbérül semmi esetre

sem lehessen többet szedni, mint oly összeget, mely a befektetett tőke meghatározott — pl. 5%-ának megfelelő. Ezzel szemben az építési kedvet következő kedvezményekkel kívánja előmozdítani: a házakat 30 évi állami és községi adómentességben kell részesíteni, a városok a csatornák, a világítási mű és a járdák készítésénél meghatározott előnyökben részesítsék a munkásházakat; az állami szállítási vállalatok: vasutak, gőzhajók az építőanyagokat kedvezményes díjtételek mellett szállítsák; adó- és illetékmentességben részesüljenek az ily munkásházakat építő szövetkezetek és építési kölcsönök.

Igen érdekes, de kevésbé gyakorlati javaslatot tartalmaz továbbá a mű, midőn törvényhozásilag kívánja kimondatni, hogy minden gyáros és iparos tartozik a nála alkalmazott nem a saját községéből való munkásainak legalább egy harmadrésze számára kellő számú egészséges és olcsó lakásról gondoskodni s ha a községben ilyen nem volna s ha legalább 100 munkást foglalkoztat, tartozik legalább négy lakást, minden további 100 munkásra további négy lakást építeni. Továbbá minden megyében és törvényhatósági joggal bíró városban lakásügyi bizottság alakítandó, mely a fenti szabályok megtartását

TÁRCZA

Tünjetek el. . .

Tünjetek el oh, ti csillagok!
Szivemen a legszebb itt ragyog:
Te vagy az, te vagy az kis lány,
Hogy ragyogó sugárt hints reám.

A boldogság sirni kényszerít
És a könyvem gyöngy lesz mindenik;
Ne töröld le halvány arcomról:
Nincs egyebem, tudod nagyon jól.

Mégis édenkert az életünk,
Tilalomfát benne nem lelünk;
Vagy ha van is, mint volt valaha:
Mi csak csókolódunk alatta.

Oláh György.

Kadét-szerelem.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
Irtá: Kertész Gizella.

Cserfalvy mérnökéknél igen kedélyes kis társaság gyűlt össze, a háziasszony névnapját megünnepelni. Mint rendesen, most is Igmándy Elemér hadnagy vitte a szót; ezt a társaság elismert szellemes tagját mindenki szívesen hallgatta s most is egy egész kör képződött körülötte az ígért érdekes történet meghallgatni.

A kis hadnagy hamiskásan hunyorgatott szemével s egy két köhintés után megszólalt:

— Tehát önök megigérték, hogy figyelmesen végig hallgatják az én történetemet.

— Igen, igen! Halljuk, halljuk: Gyorsan fogjon már hozzá. — Kiabáltak a társaság kíváncsi nemhez tartozó tagjai. (Bocsánat, hogy esetben a szokásos „tiszelet a kivételeknek“ kénytelen vagyok elhagyni, mert tudvalevő dolog, hogy minden hölgy kíváncsi.)

Elemér hadnagy pózba vágta magát s elkezdte beszélni az ő szerelmi történetét:

Tizenhat éves koromban, szerelmes lettem egy szőke fitos orru bakfisch színővendékbe. A vizsga előadáson ismertem meg. Olyan szép volt és engem úgy meghatott a zavara! Mikor belépett a színpadra, körül nézett, úgy elpirult, hebegett szegényke. Mikor a leghatásosabb jelenethez ért, elfelejtette a mondókáját s a mint ijedten körülnézett, véletlenül megakadt a szemem rajtam, ki az első padban ültem. Én pedig azt hittem, hogy ezt a szőke, rózsás kis leányt meg kell mentenem. El kezdtem éktelezül tapsolni, lábammal dobolni, hiába püsszegték nekem, annál jobban lármáztam s midőn szomszédaim látták, hogy nem bírok velem: ők is tapsolnikezdték.

Elég az, a kis szőke meg volt mentve, de ez még nem minden! Az első felvonás után a közeli virágkereskedésben, virágot vettem neki s mikor a színpadra lépett, újra tapsolni kezdtem (a többi persze utánam). Most

már azonban megérdemelte a tapsot, mert úgy beleélte magát dicsőségébe, hogy valóban szépen játszott. Tehát a kiesike olyan diadalt aratott, hogy bármelyik primadonna megirigyelte volna.

Előadás után megvártam a színház kijáratánál, bemutattam magam s megkértem, engedje meg haza kísérem, amit ő szívesen meg is tett, hiszen ez csak hála volt.

Már jó ideig sétálgattunk, — megjegyzem, kissé furesán éreztem magam, mert az én szépem elfelejtette lemosni a festéket és mintha az messziről szebbnek tűnt volna föl — hol is hagytam el? Ah igen! tehát már jó ideig mehettünk boldogan, egymáshoz simulva, midőn egy utca fordulatanál szemben találok magam az öregemmel, t. i. az édes apámmal.

No most mi lesz? gondoltam, hanem azért szalutáltam katonásan. Édes apám első tekintete a kis szőke volt, második én reám irányult, hanem ebből én eleget olvastam ki!

Apám egyet rántott a szemöldökén — ez rossz jel volt — s szó nélkül tovább ment. De bizony nekem már nem volt kedvem sétálni, gyorsan haza kísértem védenzem s megigérttem neki, hogy minden nap várni fogom a színháznál, azután siettem haza. Mire édes apám haza jött, én már egy olyan irtózatos könyvhalmaz mögött ültem és tanultam, hogy még a fejem sem látszott ki, a könyvhalom mögül. Édes apám megszólítás előtt, kétszer-háromszor végig nyargalt a szobámon, feldűtve két széket és a festő

ellenőrizze és így házak építésére buzdítson és közbenjárásával az építést elősegítse.

A második törvényjavaslat, a tüdővész terjedésének meggátolásával foglalkozik s itt valóban nagyon megszivlelendő indítványokkal lép elő. Ilyenek, hogy minden iskolában ismertessék meg a tanulókkal a tüdőgümőkór mibenlétét, a védekezés szükségességét és annak módját. Mindenütt, hol sok ember megfordul, köpőtálak tartandók s padlóra, lépcsőre, vasuti és társas-kocsiban köpni pénzbüntetés terhe alatt tilos. A tüdővész betegek internátusokban és kórházakban elkülönítve helyezendők el; minden városban fertőtlenítő hivatalok állittassanak fel, vendéglőkben az edényeket jól meg kell mosni; a hus és tej a legszigorubbán ellenőrzendők, a beteg állatok levágandók s husok megsemmisítendő. A tüdőbetegek állandóan nyilvántartassanak s ellenőriztessenek. Minden munkást a munkába beállítás előtt a hatósági orvos megvizsgálni tartozik s ha a tüdőgümőkór rajta észlelhető vagy a jelenségek a baj létezésére engednek következtetést, a beteg csakis oly munkára alkalmazható, mely a betegséget nem fejleszti; ha pedig a betegség már nagyon előrehaladott és megfelelő munka számára nincsen, a munkászanatóriumba szállítandó.

A harmadik törvényjavaslat a munkaközvetítést kívánja szervezni. E célból azonnal munkástörzskönyvek készitendők, melyekben a hatóságok a munkásokat és a munkaadókat nyilvántartsák. A községi jegyző s városokban az illető hivatalnok két feljegyzési könyvet vezet a munkások és munkaadók részére. Ezen intézkedésekért nem

jár semmiféle díj vagy illeték, az erre vonatkozó levelezés portómentes. Budapesten központi munkaközvetítő hivatal szervezendő, mely a községi és városi közvetítő hivatalok felett állana s az ipari s mező munkásokra vonatkozó közvetítési ügyet vezetné s a közvetítés központjául szolgálna.

Ezekből látható, hogy a javaslatok igen sok üdvös intézkedést tartalmaznak, melyek különösen a gyárosok által nagyobb nehézség nélkül és saját érdekükben is életbe léptethetők, de még azon javaslatok is, melyek kivihetősége iránt kételeyeink vannak, az illetékes körök komoly megfontolására érdemesek s reméljük, hogy e javaslatok némely könnyebben foganatosítható részei nemsokára a törvényhozás útján életbe fognak léptettni s hogy egy egészséges szociálpolitikai törvényünk leend, melynek czime ez lesz: Lex Schulpe. És ha reményeink valóra nem válnának, Schulpe György javaslataival akkor is oly derék munkát végzett, mely által a magyar társadalmat maga iránt hálára kötelezte.

Orvosok a minisztereknél. Az Országos Orvos-Szövetségi küldöttsége, élén dr. Kéty Károly elnökkel e hó 4 én fog tisztelni Széll Kálmán belügyi, Plósz Sándor igazságügyi és Hegedűs Sándor kereskedelemügyi minisztereknél, hogy az esztergomi országos kongresszus megbízásából hivatalosan átnyujtsa azt a nagyterjedelmű memorandumot, a mely az általános közegészségügynek és az orvosi rend helyzetének javítását célozza. A belügyminiszterrel kéri fogják a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. XIV. t.-cz. revízióját, a tisztiorvosi vizsgálat megszüntetését, szigorú intézkedéseket a kuruzslás meggátolására, a trachomaügy új rendezését. Felkéri egyben a belügyminisztert, hogy a községi és kör-orvosi intézményt államosító javaslat-tervezetet, a mely ezidőszert véleményezés vé-

gett az Országos Közegészségügyi Tanácsnál van, s az orvosi díjszabás-tervezetet az Országos Orvos-Szövetségnek és a budapesti Orvosok Szövetségének is, mint legilletékesebb fórumoknak küldje meg megvitatás és véleményezés végett, mielőtt törvénynyé válik. Az igazságügyi miniszternél az iránt fogja a küldöttség kérelmét előterjeszteni, hogy a törvényszéki orvosi vizsgálatok törlesztését rendelje el. A kereskedelemügyi miniszternél az 1891. XI. t.-cz. alapján létesített betegsegélyző pénztárak revízióját sürgetik meg.

Az intendatura Debreczenben.

Debreczen, október 2.

Városunkban a színház intendaturai kezelésének szép multja van, melyre a kegyeletes önértet büszkeségével szoktunk hivatkozni s valahányszor magasabb színházi igények kielégítéséről van szó, előszeretettel hozzuk elő az intendatura fényes korszakát, melyet később országos hírnővre emelkedett nagytehetségű színészek szereplése tett felejthetlenné.

Olyan szintársulatunk legyen, mint az intendatura idejében volt. Olyan előadásokat produkáljon Komjáthy, mint a minőket az intendatura korában láttunk. Hajh! az intendatura! és vége-hossza nincs az intendaturai korszak dicsőítésének.

Nem akarunk a magyar színészet debreczeni babérjaiból csak egyetlen egy leveleskét sem szentségtelen kezekkel leszakítani s azért készséggel elismerjük, hogy az alkotmányos aera visszaállítása után városunk színésze azelőtt nem ismert fényben ragyogott, mégis ki kell jelentenünk, hogy a multak fényes emlékére való sűrű hivatkozásnak színészetünk mai helyzetében értelme nincsen és hogy a legszerencsétlenebb gondolatnak tartjuk az intendánsi intézménynek újra behozatalát és igazat adunk azon felfogásnak, hogy a mult idők ok nélküli dicsőrete már nagyon sok társadalmi viaszalynak lett okozójává.

Nemcsak azért tartjuk elhibázott gondolatnak az intendánság visszaállításának

állványom. Én csak tanultam, mintha nem is tudnám, hogy ott van.

Mikor elesendesült egy percze a lárma, felnéztem. Apám ott állott hátam mögött s legmélyebb hangján rám kiáltott:

— Te fiu! ki volt az a fruska?

— No most, — gondoltam. — Melyik, édes apám? az... igen... az...

— Hallgass, azt a fűzfán stb. stb. . . . ha még egyszer meglátlak vele, vagy bár minő más afféle személyzettel, te kölyök, becsukatlak, lelövetlek, kitagadlak, — és ezután jött egy sor el nem mondható arany mondás.

Hát mi türes-tagadás, szepegetem akkor, mert hát minek is van az embernek ina, ha nem azért, hogy a bátorsága szálljon belé?!

No, de azért én nem hátráltam meg, s még aznap is és minden nap elmentem a színházhoz a szőkéért. Boldogságunk tetőpontján álltunk, mikor egy kellemetlen eset jött közbe.

Vizsgámra készültem. Mint a ki biztos a dolgában, indultam neki a vizsgának. Az első rész pompásan sikerült, mert nem szólítottak fel, én pedig ebbeli örömben rögtön egy szonettet kezdtem csinálni Lilihez. Márcsak egyes rythmusok kijavítására kellett, midőn óh! fátum! felszólítanak. Én állok ottan, mint a számár s egy szó sem jön ki a torkomon.

Mit részletezzem! megbuktam.

Midőn nevem a bukottak között felolvasták, égnék emelt szemekkel sóhajtottam:

— Oh! Lili, ez te érted történt.

Ugy éreztem magam mint egy martyr, vagy nem is, mint egy lovag, a ki most került ki az oroszlankeztreczből, honnét hőlgye keztyűjét hozta ki.

Hazamenet elmentem Lilike ablaka előtt, ő épen az ablaknál varrogatott. Amint meglátott, felállott, én felnéztem, ő lenézett, én felmosolyogtam, ő lemosolygott. Hirtelesen eszembe jutott martyr helyzetem, hiszen nekem komolynak kell lennem! Kétségbeesetten intettem föl, hogy vége! Megfordultam, s lassan baza ballagtam.

Oda haza, a mint szobámba lépek, egy erős esattanást hallok, azután elkezd a fülem csengeni, s csillagokat látok táncolni, mikor aztán a jobb arcom elkezdett égni, konstatáltam, hogy pofon vagyok vágva.

Körülnézek, hát látom, hogy az apám lenget valami fehérét a kezében és hogy igen fel van bősülvé. Szent Isten, mi az a fehér? Jobban megnézem, hát látom, hogy az én Lilihez írt verseim azok. No ebből baj lesz — gondoltam, — mert amint édesapám ismerem, hát nem igen lyrikus természetű s e szerint a költeményeknek sem barátja, jele különben a hó, amelyet kaptam. A cifra káromkodások közül csak annyit vettem ki, hogy még aznap el kell utaznom egy nagybátyámhoz, a ki valami német katonaiskola igazgatója. Első gondolatom Lilike volt. Itt kell hagynom ezt az aranyos kis leányt. Elutazásom előtt elmentem hozzá, forró könyvek között bu-

csuztam, azaz bucsuztunk el, én emlékül kaptam egy arany hajfűrtöt, én azonban minden hajfűrt hiányában csak esőkot adtam emlékül.

Édes anyám, kis hugom szeretettel bucsuztak el tőlem, titokban egy kis zsebpénzt is adtak. Apám kísért ki a vonathoz s ő az utolsó perczig kemény maradt; hanem az utolsó perczen olyan hatalmas esőkot nyomott a két orcámra, amilyenre csak egy elérzékenyült ezredes képes.

A vonat lassan ment neki a sötét éjszakának, zakatolt, fűtyölt, hanem az én szívem dobogását nem tudta túl lármázní. Akkor igazán szerelmes voltam és úgy fájt a szívem. Mikor már jól kikeresegtem magamat, végig dültem az ülésen és olyan jó-üzien elaludtam, mintha szerelem nem is lenne a világon.

Már jó ideig aludhattam, midőn egyszerre nagy zökkenésre ébredek fel s azon veszem magam észre, hogy vízben vagyok s valami nehéz súly nehezedik reám. Körülöttem lárma, kiabálás, jajgatás. Segítségért akartam kiabálni s nem bírtam beszélni, a víz mind magasabbra hágott, már eszméletemet kezdtem veszíteni, midőn valaki meg-rázott, felnyitom szememet és gondolják, mi történt: ágyamban találtam magamat, mellettem inason állott s így szólt:

— Hadnagy ur kérem, jelentem alás-san 11 óra, tessék fölkelni.

eszméjét, mert ez a kulturális kiadásokkal különben is tulterhelt város terheit növelné, mert hiszen ily kérdésekben, mint a színészet ügye, a különben nagyon fontos financiális érdek nem játszhat döntő szerepet, hanem azért, mivel véleményünk szerint az igazgatói rendszer a színészet általános érdekeinek és városunk színházi viszonyainak leginkább megfelel.

Köztudomású dolog ugyan, hogy az intendatura pénzügyi fiaszkóval végződött, azonban a kérdés helyes megítélésénél ebben a pótadás világban sem erre fektetjük a fősúlyt, hanem azon szempontra, hogy a város feladatát nem képezheti a társadalmi és kulturügyeknek saját hatáskörébe bevonása, hanem csupán a felügyelet és az ellenőrzés, mert különben saját rendeltetésétől: a közigazgatás intenzív gyakorlásától és annak minél szélesebb alapokra fektetésétől tér el s feladatát nem oldhatja meg úgy, a mint tőle várni lehetne.

A színház ezért nem való házi kezelésbe vételre s ha színházunk multja az e téren elért eredményeket igazolja is, mégsem férhet össze a színház házi kezelése a közigazgatás mai állapotával.

A legutóbbi városi közgyűlésen tett indítvány tehát nem felel meg a mai kor felfogásának s az intendánsi kezelés csak akkor volna igazolható, ha a színházi viszonyok oly mostohák volnának városunkban, hogy a színészet létérdekei forognának veszélyben s rendkívüli intézkedésekre volna szükség. Hála Istennek, színházunk mai állapotában ily kivételes rendszabályokat alkalmaznunk nem kell, mert a Komjáthy igazgatása alatt álló debreczeni színészet teljesen megfelel a debreczeni közönség igényeinek s általános népszerűségnek örvendő s ha vannak olykor hibák, azokat a közönség és a színügyi bizottság kifejezett kívánatára az igazgató képes és akarja is meg orvosolni.

Nincs tehát semmi indok rendszerváltoztatásra s reméljük, hogy a városi hatóság ez irányban sikertelen kísérletekkel az elért eredményeket kockáztatni nem fogja. Nagyon helyes és dicsérendő dolog, hogy színészetünk fejlődése iránt törvényhatósági bizottságunk tagjai oly élénk érdeklődést mutatnak, azt hisszük azonban, hogy a magasabb niveau, melyet a bizottsági tagok elérni kívánnak, a jelenlegi rendszer fenntartása mellett könnyebben megközelíthető.

Tessék a színügyi bizottságot működésében támogatni, tessék a színügy iránti érdeklődést szélesebb körben felébreszteni s ha ez érdeklődés általánossá válik, a színügy fejlesztésének kérdése a maga természetes útján megoldást nyerend.

F.

A kínai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, október 1.

A kínai császár a levélírás békés ösvényére lépett. Sanghái sürgönyeink szerint Kvang-Szü, a Sárkány fia és a menyei birodalomnak ugynevezett ura, levelet intézett II. Vilmos császárhoz. Ha nem forognának kockán nagyon komoly érdekek, akkor igazán szívünkben nevelhetnénk ennek az írásnak a naivságát. A kínai császár azt üzeni a német császárnak, hogy mélyen elszomorodott rajta, hogy Ketteler bárót, a német követet megölték és azt hiszik, hogy ezzel megint szent a barátság és a régi békés viszonyok. Hogy is ne! Hiszen annyi megalázkodás csak elég attól a mindenható

uralkodótól, a kinek az özvegy császárné és Tuan herceg parancsolnak. Legkönnyebben azt hinnék el, hogy ez a levél egyáltalán nem létezik. Épen olyan szívesen kételkednénk abban a takui jelentésünkben, hogy oroszok, francziák és amerikaiak már is nehézségeket gördítenek Waldersee gróf utjában és nem akarják elismerni főnhatóságát. Az elbájoló diplomáciai zürzavarhoz még épen csak az kellene, hogy a helyszínen is kitorjón a viszálykodás. Akkor azután épen sértően számíthatnánk arra, hogy Kína meghajol a hatalmasságok egységes és imponáló koncertje előtt.

Sanghaiban éjjel-nappal dolgoznak hadiszerek előállításán. A hadiszereket északra és nyugatra küldik. Hir szerint a jangce-völgyi alkirályok siettetik a kikötők védműveinek megerősítését. A Timesnek jelentik Pekingből szept. 24-ki kelettel: Hivatalos jelentés szerint, az angolokat fölszólították, hogy vegyenek részt a peitangi erődök megtámadásában. Az angolok azonban későn érkeztek és az erődöket már az oroszok, francziák és németek birtokában találták.

Ez az inezidens megerősíti azt az aggodalmat, hogy Anglia nincs előkészülve arra, hogy megtartsa azt a pozícióját, amely kereskedelmi érdekeinek megfelel. Ugyanennek a lapnak jelentik Hongkongból szept. 28-iki kelettel, hogy a keleti folyó vidékén egyre nagyobb terjedelmet öltenek a zavargások. Hir szerint Tungkunban elpusztították a rajnavidéki misszió telepét. A Timesnek jelentik Pekingből szept. 24-ki kelettel: Az oroszok befejezték a nyári palota rendszeres kifosztását. Az összes tárgyakat összeomagolták, hogy Oroszországba szállítsák. A vasut helyreállítása tárgyában még sem osztottak el a nézeteltérések. Az oroszok meg akarják akadályozni az angolokat a vasut helyreállításában.

SZÍNHÁZ.

Az első operette előadás.

(Görög rabszolga.)

A tulajdonképeni színházi szezon — a bérletes előadás — tegnap kezdődött. Operettel nyitotta meg az igazgató a bérletet s épen egyik legjobb s nagyon is közkedvelt operettel: a Görög rabszolgával. Ez angol operettet a mult szezonban ugyszólván mindenkor zsufolt színház előtt adták s tegnap a bérlelőkön kívül nem igen sokan voltak, a min különben nem is csodálkozunk, ha visszaemlékezünk arra, hány előadást ért meg ez a darab a mult szezonban.

Sokszor láttuk, igaz, de hogy igazságosak legyünk, azt is meg kell vallanunk, hogy a mult szezonban bármelyik előadást jobban élvezték, mint a tegnapi. Nem akarjuk azt mondani, hogy nem jó volt, ellenkezőleg, gördülékenyen, fennakadás nélkül ment, a közönség is jól mulatott, de mintha olyan unottság uralkodott volna a színpadon, mintha a szereplők maguk is megunták volna ezt a darabot.

Hiányzott a színpadról az eleven, pajkos kedélyesség. A szereplők közül Kállay Lujza Aspáziája, Bódi Ella Antónia hercegnője, Környei Diomédja s Sziklay Heliodorusa előismerésre méltók voltak mind játék, mind ének tekintetében. Sárosi Paula most is az Iriszt játszotta a régi kedélyességgel.

Karacs és Szathmáry szép sikerrel közreműködtek, hogy a közönség jól mulasson.

l. j.

Az énekkar megerősítése. Mint ismeretes, a debreczeni színtársulat az idén épúgy, mint a mult szezonban köteles operákat előadatni. A jelenlegi énekkar azonban gyenge egy nagyobb szabású opera előadására s a belügyminiszter megengedte, hogy az operákat rendszeresen előadó színigazgatók mind a női, mind a férfi énekkar megerősítésére olyan egyéneket is működtethetnek az énekkarban, a kik a színészegyesületnek nem tagjai. Komjáthy János igazgató — bár

az énekkar számban, így tehát erőben is a tavalyihoz képest gyarapodott, — hogy az opera, operette és népszimű előadások még fényesebbé tétessenek, elhatározta a karnak még fokozottabb megerősítését s e végből lapunk útján a következő felhívást teszi közzé:

Felhívom mindazon intelligens ifjakat és ifju hölgyeket, kik a színművészeti pályához magukban kedvet és tehetséget éreznek, hogy ha előleges gyakorlat megszerzése céljából az ideai színi évadban a debreczeni színpadon mint kardalosok vagy kardalosnők működni óhajtanak: ebbeli szándékukat alulírott színigazgatónak a színházi irodában bejelenteni sziveskedjenek.

Bővebb értesítés a színházi irodában szerezhető minden nap délután 4 órától 5-ig.

Komjáthy János,
a színház igazgatója.

Az Alkotmány „igazsága.”

Debreczen, okt. 2.

A néppárt hivatalos organuma, az „Alkotmány” ma érkezett számában hosszabb közleményben foglalkozik a debreczeni akadémia ifjuságának tiltakozó gyűlésével, természetesen olyan hangon s olyan modorban, amilyen hang a magyar sajtó tisztességével össze nem egyeztethető. Megvádolja az ifjuságot, hogy a budapesti egyetem kiküldötteit (a néppárt híveit) nem engedték szóhoz jutni, majd vakmerőségében a debreczeni postahivatalt rágalmazza meg, irván a következőket:

„A debreczeni posta- és távirada hivatalos kötelességeiről és felekezeti türelmességéről is igen épületes dolgokat hallunk. Köpösdy budapesti kiküldött egy express levelet adott fel a postán Budapestre, mely nem érkezett rendeltetési helyére. Később táviratot akart továbbítani, melyet nem volt képes feladni. Erőszakkal, fenyegetésekkel és egy ablaknak bezúzása után volt hajlandó csak a posta felvenni a táviratot. Ugy látszik, hogy a debreczeni postán is dühöng a felekezeti béke és úgy látszik, hogy ott is Bánffy-tól tanulták megismerni a levéltitkot.”

Mindkét állítása az „Alkotmánynak” hazugság. Az egyetem kiküldöttei — már a kik a néppárt érdekében az „Alkotmány” szerint nem szólhattak — ketten voltak: Köpösdy és Brazovay. Amde Brazovay megtagadott minden közösséget a néppárti Köpösdyvel s elsement a gyűlésre. Hát hogy szólhatott volna Brazovay, mikor ott se volt?

Köpösdy?! — Ő szólt, igenis beszélt, mosakodott, hazugnak, rágalmazónak nevezte azokat, kik őt azzal vádolják, hogy a néppárttal s az „Alkotmány”-nyal összeköttetésben áll.

Persze nem hitték el neki, mert hiszen később önhibáján kívül, a véletlen olyan kelepczébe sodorta, melyből meggyőződhetett mindenki, hogy igenis Köpösdy ur annyira összeköttetésben áll az „Alkotmány”-nyal, hogy egy valótlanságtól hemzsegő táviratot küldött az „Alkotmány”-nak, de ez — ebben igaza van a néppárti sajtónak — nem jutott el rendeltetési helyére. De miért? Egyszerű az ok s ép ez leplezte le Köpösdy urat.

A táviratot, melyet Köpösdy ur az „Alkotmány”-nak szánt, a postán nem tudták elolvasni, így a vendéglői szolga azt visszahozta, de Köpösdy helyett olvashatóbb leírás végett Sipos Béla joghallgatónak adta

át, ki azt Fülöp Ödön és Görömbey Péter ak. hallgatókkal együtt elolvasta s tartalmát az illetők meg is jegyezték.

Az eredeti táviratot leírás után átadták a szintén jelenlevő Kópösdynak, ki látva, hogy le van leplezve, megszegyenülten távozott s nem is adta fel a táviratot. Azért nem kapta meg az Alkotmány. Kérdezze meg az „Alkotmány“ Kópösdyt, nem úgy volt-e?

Nem erőszakoskodtak, ablakot sem vertek be, mert hiszen senki sem tudta, hogy Kópösdyt táviratot ad fel, így meg sem akadályozhatták. Később jöttek csak rá, mikor a posta olvashatóbb írás végett visszaküldötte, akkor már persze le volt leplezve a képmutató Kópösdy. Ime, így küzd az „igazságért“ az „Alkotmány.“ Ehhez aztán mi sem fűzünk kommentárt!

Az új évnegyed alkalmából felkérjük t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek.

Együttal tudatjuk, hogy úgy, mint az utóbbi években mindenkor, karácsonyra most is megküldjük t. előfizelőinknek a

„Csokonai naptár“-t

teljesen díjtalanul, még azoknak is a kik október hónapban fizetnek elő egy negyedévre.

HIREK.

— **A közigazgatási tanfolyamok kormánybiztosa Debreczenben.** Ruffly Pál dr., országgyűlési képviselő, a közigazgatási tanfolyamok országos kormánybiztosa tegnap óta városunkban időzik.

— **Debreczeni szobrász műve.** A mi jeles szobrászunk, Tóth András ismét gazdagította sikereit. Vasárnap leplezték le Nagykorösi Kossuth Lajos szobrát, melyet Tóth András készített. A leplezésen Kossuth Ferenczel több képviselő volt jelen. A képviselők gratuláltak Tóth Andrásnak jeles alkotásához, a remekül sikerült Kossuth-szoborhoz.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Terestényi Jenő ilosvai lakos végzett joghallgatót, a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakor-nokká nevezte ki.

— **Halálozás.** Ifj. acsádi Acsády Sándor magy. áll. vasúti tisztviselő és tart. honvédhadnagy f. évi október hó 1-én, éjjeli 2 órakerületének 36-ik évében elhunyt. Hült tetemei ma délután 4 órakerületének az ev. ref. egyház szertartása szerint a varga-uteza 41. sz. háznál tartandó gyászima után a Szent-Anna-u. temetőbe örök nyugalomra tetetni.

— **A hü ezimbora.** Takaró Mátyás ácsiparos tegnap délután egyik ismerősével Foris László pályafelügyelő gyakor-nokkal betért a Telegdi-féle vendéglőbe. Éjjel is elmúlt már, mikor hazafelé készülődtek s Takaró elővette munkakönyvét a melyet 560 korona duzzasztott. Sívár szemmel nézte a ezimbora a nagy vagyont, a mit Takaró szépen visszatett a belső zsebébe s aztán esendesen megindultak hazafelé. Dudorászva haladtak az utcákon, míg Bárány-uteza sarkán még egyszer keblére ölelte egymást a két jókedvű barát s aztán elváltak s ment ki-ki hazafelé. Takarót, mikor hazaért, számadásra vonta az asszony, hogy mennyit költött. Takaró benyul a zsebébe, hogy megnyugtassa kedves életpárját, hát uramfia csak a hült helye maradt meg a törvénytelen pénznek. Persze mindjárt kijózanodott

s futott Foris lakására, hogy elkérje tőle a pénzét, a mit amaz bizonyosan csak azért vett magához, hogy ő el ne verhesse mind. Már akkor Foris valamelyik más koresmában mulatott. Kezdődött aztán a hajsz a mulatós ezimbora után, végre nagy szaladgálás után sikerült annyit megállapítani, hogy Foris még a reggeli órákban a „Corsó“ kávéházban volt s a reggeli vonat-tal Nagy-Károlyba utazott. Odahaza aztán másik meglepetés érte, valaki bedobta a kapuján keresztül a munka könyvét, a miben az ötszázhatvan korona volt. Gyanuja teljesen Foris ellen irányult s ezért ma reggel a rendőrségre sietett, hogy legyen segítségére pénzének a visszaszerzésében. A rendőrség intézkedett, hogy a károsult megkaphassa a pénzét, ha csak addig Foris a nyakára nem hágott.

— **Életunt ifju.** Buchholz János 22 éves fiatal ember hulláját, ki tegnap súlyos, gyöttrő betegsége elől a halálba menekült, s egy zsebkéssel felvágta a gyomrát, ma délután boncolják fel a közpórházban.

— **Nagy tüzvész Bártfafürdőn.** Bártfáról írják, hogy szombat éjjel veszedelmes tűz pusztított a fürdőben. Éjféltoronymagasságu lángok látszottak. Eleinte azt hitték, hogy az erdő ég. Később megjött a vészir, hogy a fürdő áll lángban. Gertner Henrik vendéglője gyuladt ki ismeretlen okból. Mire a közellevő villák személyzete kirohant, a frankfurti, a Szartory villa is lángokban állott. A nagy szélben a mentésről szó se lehetett. Két nagy villa és 11 bolt földig leégett az összes felszerelésével. Csak rom most. Meggyuladt a nagy Tahi villa is, a melynek felső emelete teljesen elpusztult. Mire a tüzoltók kimentek, a szél megállt és így lehetett a tüzet elfojtani.

— **Az ügyészség főlebbez!** Az igazságügyminiszter nemrég körrendeletet adott ki, melyben utalt arra, hogy a felsőbb bíróságoknál a hátralékok nagymérvű szaporodását a perorvoslatok nagy száma idézte elő, egyúttal a legnyomatékosabban figyelmébe ajánlotta az ügyészség tagjainak, hogy perorvoslattal csak komoly szükség, a büntetés súlyosbítása végett pedig csak feltűnő aránytalanság esetében éljenek. Hogy a királyi ügyészség a multban mennyire járult hozzá alaptalan főlebbezésekkel; így a mult héten négy esetben utasította vissza az ügyészség főlebbezését, még pedig rendszerint azzal az indokolással, hogy mint jogosulatlan utasítatik vissza.

— **Toronygomb feltevés.** A Hajdu-Dorogon épülő ev. reform. templom tornyára vasárnap tették fel a gombot. Az épülő templom körül levő zöld gallyakkal, nemzeti színű zászlókkal feldíszített állványokon a község értelmisége foglalt helyet a vállalkozó építészek családjával. A szépen felkészített 78 cm. átmérőjű gombot 12 fehér ruhába öltözött leány segítsége, illetve közreműködése mellett illesztette a 32 métermagas torony tetejére László András debreczeni ácsmester. A feltevési aktust Kiss Ferencz jónévű debreczeni fényképész három felvételen örökítette meg. A gomb feltételének megtörténte után zeneszó mellett tánczoltak a munkások az est beálltáig.

x **Hová menjünk színház után** vacsorázni? Márkus Jenő „Téli kert“ éttermébe, hol választékos friss ételek, különlegességek, Korona-sör, à la pilseni, színház után is frissen csapolva áll a közönség rendelkezésére.

— **Veszedelmes mulatság.** Mák Lajos szabómester a vasárnap örömeire alaposan becsipett s ebben az állapotában fiakkerezési vágya támadt. A koresmából elvitt magával egy palaczk sör, aztán föl akart ülni a bérkoocsiba, de elvesztette az egyensúlyt, megcsuszott s eltörte az üveget, amely

fölhasította kezén az ütőereket. Szerencse, hogy emberek voltak körülötte, különben elvérzett volna.

— **A szintársulat gyásza.** Még alig hogy visszaérkeztek színészeink a régi fészekbe, már fájdalmas csapás érte egyik társukat. Pálfi István kardalos három hónapos kis fia hunyt el s költözött az édes anyai kebelről az örök pihenés honába. A korán elköltözött kis halott temetése holnap lesz.

x **A szini évad megkezdése alkalmából** Kiss Adolf, az EMKE-kávéház tulajdonosa, tisztelettel tudatja, hogy fényesen rendezett helyiségében hideg büffét, kávéházi csomegeféléket és a legfinomabb italokat oly választékban tartja, hogy azzal a nagyérdemű közönség fokozott igényeit minden időben kielégítheti.

— **Meglopta a gazdáját.** Muhi Dániel h.-szoboszlói iparos 24-én éjjel távozott hazulról s mire visszatért, konyhájának ajtaját felfeszítve találta. Távollétét ugyanis felhasználva valamelyik a viszonyokkal ismerős betörő sa konyhán keresztül a nyitott szobaajtón behatolt s a szekrény tetején levő kulcsal az ajtót kinyitotta s onnan egy bádogdobozt melyben 144 kor. készpénz volt, elemelte. A csendőrség megindította a nyomozást s a gyanu csakhamar Muhi tanonezára, Rácz József nevű fiatal suhanczra irányult. Nyomoztak ebben az irányban s nem eredmény nélkül. Kiderült ugyanis, hogy nevezett suhancz már másodízben emelt el a gazdájától nagyobb összeget. Első ízben 46 korona tünt el a nélkül, hogy gazdája gyanakodni is merészelt volna a máskülönbén tisztességesnek látszó fiura. A most elemelt 144 koronán azonban rajtavesztett, amennyiben megtalálták a fiu édesanyjánál, a ki azt a sütőkemenczébe rejtegette. A hűséges tanonez ellen lopás, az anya ellen pedig orgazdaság büntette miatt megindították a büntető eljárást.

— **A vasutasok borraivalja.** Az osztrák államvasutak igazgatósága körlevelet küldött szét összes konduktorjainak, melyben megtiltja nekik a borraivaló elfogadását. Az igazgatóságnak ugyanis tudomására jött, hogy a kalauzok különféle apró szolgálatok ellenében az utasoktól borraivalót fogadnak el. A rendelet a legszigorubbán megtiltja jövőre ezt a visszaélést. A levelet minden egyes kalauz láttamozás végett kezéhez kapta és aláírta. — Ami a borraivalót illeti — mi türés-tagadás, — az utazóközönség a Magyar Államvasutak vonalán is gyakran megkínálja vele a kalauzokat. Pedig nem helyénvaló, hogy megteszi. A kalauz ugyanis a maga szakában kvalifikált ember s joggal rossz néven veheti, ha olyannak tekintik, akit borraivalóval lehet kötelezni. Nálunk talán nem is volna szükség ez abuzus ellen miniszteri rendeletre, a kalauzok maguk is állást foglalhatnának a borraivaló szokása ellen s ezzel csak önértüknek adnának szép bizonyosságot.

— **Balázs Kálmán temetése.** Mint említettük: vasárnap ment végbe Balázs Kálmán cigányprimás temetése. A gyászmenet elején a Rácz Pali által vezetett, mintegy 70 cigánymuzsikusból álló monstrenekar vonult és szívhezszólan zokogtaták a meghalt primás „Debreczeni újvárosi kesergő“-jét, majd a „Lehullott a rezgő nyárfa levele“, „Kitették a holttestet az udvarra“, „Megkövetem a tens nemes vármegyét“, kezdetű örökszép magyar „hallgatókat“. A koszoruktól egészen elborított gyászkocsi előtt D a j n a B a l o g Bandi, a debreczeni világhírű kisbögös vitte az elhunyt primás szétvágott huru szárazfáját és fejfáját, Dénes Pista meg egy bibor párnán a megboldogult érdemrendjeit vitte. A sírnál Rácz Pali tartotta a primások nevében bucsuztatót.

— **Kifosztott lakások.** Betörők grázdálkodtak Szabó Miklós és D. Szabó Lajos h.-nánási lakosok házában tegnapelőtt virradóra való éjjel. Mindkét helyen előbb az ablakot feszítették ki s behatoltak a szobákba, míg a lakók a tanyán tartózkodtak

s Szabó Miklós lakásából 400, a D. Szabó Lajoséból pedig 250 korona értékű ágy- és ruhaneműt elvittek. A betörők biztonságban érezhették magukat s hogy sokáig tartózkodtak a feltört szobákban, bizonyítják a földön eldobált szivarvégek. A szomszédok csak reggel felé vették észre a rablást, de mire a károsultak hozzáértek, csak a teljesen kifosztott szekrények és a szobákban felforgatott butorok felett kesereghettek. A h. n. n. rendőrkapitányság intézkedett a betörők kézrekerítésére.

— **Nem lesz önkéntes iskola.** A tanácsülés határozatából a temesvári hadtestparancsnoksághoz intézett távirati megkeresésre, ma délután megérkezett a távirati válasz, melyben a hadtestparancsnokság értesíti a tanácsot, hogy Debreczenben önkéntes iskolát nem állít fel.

— **Krivány a vádtanács előtt.** Az aradi törvényszék vádtanácsa letárgyalta Krivány bűnpörében a védő, dr. Nemes Zsigmond által beadott kifogásokat. A vádtanácsban Ribiczey Ferencz bíró elnökölt, Paguba bíró referálta az ügyet, szavazóbíróul pedig Nagy József szerepelt. — Az ügyészséget dr. Lehrmann Viktor alügyész képviselte, a vádlottat dr. Nemes Zsigmond védte.

A nagybeteg Kriványt két börtönőr támogatta, mikor a terembe lépett. Az előadó ismertette a kifogásokat, az ügyészség arra kérte a bíróságot hogy utasítsa el a védőt kérelmével. Az elutasításra azonban nem is került a sor, mert dr. Nemes visszavonta a kifogásokat, mire a bíróság az összes iratokat áttette a törvényszékhez, ahol Krivány ügyében most már kitűzik a végtagyalást.

— **Az első automobil Debreczenben.** A „Bika“ szállópa részvénytársaság ujonnan beszerzett automobiljáról van szó, mely megjelenésével óriási szenzációt keltett ma reggel, melyet nagy bámuló néptömeg vett körül, találgatván, hogy hol van a „villam“? A kocsis vendégek szállítására fog szolgálni az állomástól a szállodáig és vissza. Tetszetős formája, kényelmes berendezése és zajtalan működésével városunk modern jellegét fogja emelni s reméljük, hogy a Bika példáját többi szállodánk is követni fogják.

x **Molnár József** gazdag gyökérzetű, tökéletes forradásu nemes szülőltványokról szóló, mai lapunkban olvasható hirdetésére felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét.

— **Meteor.** Ritka természeti tüneménynek voltak szemtanúi szeptember 26-án a pestmegyei Tápióvölgy lakói. Szerdán délután 4 óra 10 perszkor a Tápió Sághoz tartozó Pusztá Zsiger fölött mintegy ötszáz méter magasban fehérén izzó meteor tűnt fel s óriási sebességgel rohant Tápió-Bieske tornya felett délkelet felé a Zagyva síkságának. Mintegy tíz másodperc múlva hatalmas durranás riasztotta fel a község lakóit, akik rémülettel hallgatták a menydörgésszerű robajt, ami a durranás után mintegy husz másodpercig tartott. A fényes nap ellenére is a meteor magja vakító fehér sugarakat szórt széjjel a derült kék égbolton s foszlányos üstöke, mint fehér fátyol húzódott a rohanó fényburok után.

— **Megberetvált oroszán.** Wales egyik kis helységében, a Patti Adelina kastélyához közelfekvő Yotalyferaban — a mint angol lapok írják — az utóbbi napokban a Graigrafft-féle állatsereglet állomásozott. Azonban az üzlet sehogysem ment, illetve menni ment, de nézőközönség nem igen jött és ezért a tulajdonos elhatározta, hogy a látogatottság felélénkítése céljából a falubeli haj- és szakáll „művészzel“, Mr. Philippel megberetváltatja Marco nevű oroszánját.

Öles plakátok hirdették a nagy eseményt és valóban a kitűzött napon egymás hátán szorongó publikum leste, mint lép be a rettenthetlen figaró — persze az állatszeli-dítő kíséretében — a félelmes Marco ketrecébe. A szelidítő felemelt ostorral kényszerítette az oroszánt, hogy a kényelmes zsölylyébe üljön és a folytonosan sakkban tartott Marco esupán dühös morgásával és fogvisorítással fejezte ki nemtetszését a kellemetlen műtét felett. A vakmerő borbély pedig a legnagyobb „vervvel“ szolgálta ki a nyájas kundschafot; folytonos „krássom“-ozás mellett kötötte fel az állkendőt és habozott, persze csak szapannal — végre elkészült, berizporozta Marcot és ma ő a nap hőse s a vidékről seregesen özönlenek a nézők a megberetvált oroszán szokatlan látványára.

x **A prágai házikenős** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladós sebeknél és daganatoknál, mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miért is már mindenütt, mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerész Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Széll Kálmán Bécsben.

Bécs, okt. 2. Széll Kálmán ma ideérkezett. Dél előtt Goluchovskival értekezett. Délután ő Felső Hegedüs miniszterek is ide érkeztek s folytatják a szept. 21-én megkezdett közös miniszteri tanácskozást.

Bernáth Elemér Budván.

Budapest, okt. 2. Bernáth Elemér, kir. táblánk elnöke, mint a zempléni ref. egyházmegye gondnoka, a tiszáninneri egyházkerület közgyűlésére Bodvára (Borsod m.) utazott s ott egy tartalmas beszédet mondott a protestáns egyház hivatása és magatartásáról a néppártiak akciójával szemben.

Tolvaj pénzügyminiszter.

Lima (Argentina), okt. 2. Belaunde volt pénzügyminiszter huszezer font sterlinget lopott az állam pénzből. A tömeg a főtéren követelte kiadását, hogy meglincselje. Katonaságnak kellett közbeavatkozni, mely a tömeg közé lőtt. A lövések miatt sok halálozás, még több sebesülés történt.

Egy őrnagy esete.

Athén, okt. 2. Szenzációt kelt Hadsepotrosz tüzerőrnagy, Konstantin trónörökös hadsegédének esete, ki legutóbb a trónörökös elkeresztelésénél németországi útjában. A német ha-

tóságok közérköles elleni kihágás miatt vád alá helyezték. Az iratok áttették a görög kormányhoz azaz, hogy a császár tudja az esetet. Hazatérve, az őrnagyot felmentette a német hatóság, a görög bíróság azonban nyolcz havi börtönre ítélte.

Wagner Richard állatai.

A mester egyik meghitt barátja: Wilhelm Ágost hegedűművész beszéli el, mennyire szerette Wagner az állatokat. Mindazoknak, a kik a mester szűkebb baráti köréhez tartoztak, kötelességük volt egy-egy elaggott kutyát vagy madarat pártfogásukba venni. Wagner bayreuthi házában egész állatmenház volt, a mely tele volt négy lábú, vagy tollas invalidusokkal. Azt, a kit a mester bizalmára méltónak talált, bevezette állatai közé s az illető tetszés szerint választhatott egyet az ápoltak közül. Külön irásban kellett pedig becsületszavára köteleznie magát arra, hogy az átvett állatot az emberségnek teljesített hűségével szolgálatai elismeréséül kimulásaig hűségesen fogja ápolni.

— Mikor legutóbb Bayreuthban voltam, — beszéli, — a mester nagy munkában volt és délutáni sétánk közben is szóltalan, gondolkodó volt. Egy patak mentén jártunk s egyszerre egy legényt pillantottunk meg, a ki azon erőlködik, hogy egy öreg, félszemére vak kutyát, a melynek lábára nagy kő volt kötve, a vízbe lökjön.

— Mit csinálsz itt? — kiáltott rá a mester haragosan.

— Vizbe fojtom a kutyát.

— Miért teszed ezt?

— Nem vehetjük többé hasznát; öreg és félszemére vak.

— Mióta szolgál nálatok ez a kutya?

— Van vagy tíz éve.

— És most még egy falat kegyelemkenyeret sem akartok neki adni?

— Nem tarthatunk beteg marhát a háznál. — És ezzel újra erőlködött, hogy a vízbe lökje a kutyát, a mely félszemével is esdeklően nézett gazdájára.

A mester megragadta a legény karját, mire a kutya haragosan mordult rá.

— Fogd ezt a tallért, megveszem tőled a kutyát; de jegyezd meg, gonosz hálátlanságot akartál hű szolgád ellen elkövetni.

A legény zsebre vágta a tallért, de elpirult és köszönve távozott. Wagner megragadta a kötelet, de a kutya gazdája után akart futni és mikor a mester nem bocsájtotta, haragosan kapott az ujja után. Főlkaptam a botomat, hogy megüsse a kutyát, de ő nem engedte:

— Csak nem akarja bántani szegényt — szólt — azért, mert hű maradt gazdájához.

Közben eltűnt előlünk a legény és a kutya, látva a vérző ujját, alázatosan meghunyászkodott, farkát csóválta és megnyalta a mester kezét. Karo — így nevezte el őt a mester — csakhamar hűséges, kedvenc tagja lett az invalidus-háznak. A mester azonban kénytelen volt abba hagyni a lázas munkát, mert a harapott seb csak két hét múlva gyógyult be.

KÖZGAZDASÁG.

Nyomorékok biztosítása.

Nagy kor küszöbén állunk. A nagy szociális eszmék megtermékenyítették a kor szellemét. Érezzük, hogy a huszadik századba léptünk. A szociális reform, melynek megalkotása e század feladata lesz, megvalósuláshoz közeledik.

A magyar nemzet szociálpolitikával, szociális intézményekkel évtizedeken át mit se foglalkozott, a míg a külföld e téren is nagy lépésekben haladt előre. A cselédpénztár szervezetéről, a munkásbiztosításról szóló 1900 ik évben hozott törvény az első, a mit a törvényhozás e téren alkotott. Az egyhangu helyeslés, amelylyel ez a törvényjavaslat minden párt részéről fogadtatott, mutatja, hogy mennyire szükségét érzi ma mindenki az országban egészséges, okos szociálpolitikának. Mint általában minden szociális intézménynek, úgy a munkásbiztosításról szóló törvényeknek is feladatuk oly nyomonon enyhíteni, melybe a munkások önhibájukon kívül jutottak; segélyt nyújt a munkásoknak baleset, betegség, aggkor esetére, segélyt nyújt özvegyeknek és árváknak.

Ezzel meg van téve az első lépés; de ez még csak a kezdet kezdete. Oly emberek szomorú helyzetére óhajtanám felhívni a figyelmet, akik már születésük előtt mintegy praedestinálva vannak arra, hogy egész életüket nyomorban, mások könyörületességére utalva tengessék. Nyomorékokról van szó, oly emberekről, akik siketnémáknak, vakoknak, sántáknak, puposoknak, vagy bénáknak születtek, akik teljesen keresetképtelenek és vagyonnal nem bírnak, amelylyel magukat eltarthatnák. Ezen emberek érdekében, szomorú helyzetüknek megváltoztatására még semminemű törvényhozási intézkedés nem történt, noha úgy gondolom, hogy az a cselédpénztár keretében megvalósítható lehetett volna. A munkásoknak baleset, betegség, aggkor, vagy halál esetére való biztosításukhoz hasonlóan történhetnék biztosítás az esetleg születendő nyomorék gyermekek javára.

Minden házaspár házasságuk első éveiben csekély heti vagy havi biztosítási díjakat fizet. Ha a házasságukból nyomorék gyermek születik, az megfelelő intézetben ingyen elhelyezést kap. Ha lehet, ott kigyógyítják bajából, ha nem lehet kigyógyítani, valamely oly pályára képezik ki, melyen testi fogyatkozása dacára kellő eredményt érhet el. Miután a tapasztalat azt tanítja, hogy akiknek egy vagy más érzékük nincs jól kifejlődve, azoknak annál jobban ki vannak fejlődve többi érzékeik — alapos remény van arra, hogy korai helyes nevelés által a legtöbb nyomorékok ki lehet képezni valamely, a társadalomnak hasznos pályára. Azok pedig, akik semmi produktív pályán eredményt nem érhetnek el, évi tartásdíjat kapnak, vagy pedig valamely közös intézetben egész életük folyamán megfelelő ápolásban és gyógykezelésben részesülnek.

Társadalmi uton való gyűjtésre nem számíthatunk, mert a közönség jószívűsége így is eléggé igénybe van véve. De erre nincs is szükség. Mindezekben nem könnyoradományként részesülnek a biztosítottak, hanem úgy kapják, mint megillető biztosítási összeget. A költségek fedezhetők egyrészt a biztosítási díjakból, de támaszkodni lehet megfelelő állami és községi segélyre is, a mennyiben a vagyontalan és keresetképtelen nyomorékok eltartása ezeknek volna különben a kötelessége.

Követeli ez intézmény megvalósítását az emberszeretet és humanitás. A humanitásnak kell közbelépni ott, hol enyhíteni kell a „létért való küzdelem“ szigorúságát és ridegségét. A gazdasági élet csak mint termelési tényezőt tekint az embert; a humanitás, mint embert. A kettőnek helyes összhangba hozatala által vesszük elejét a nyomornak; emeljük a közbiztonságot, közegészséget és erkölcsiséget.

Balkányi Béla.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, okt. 2.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza uj. veres minőség	77	6.75—6.80
" " "	78	6.80—6.90
" " "	79	6.85—6.95
" " "	80	6.95—7.05
" sárga	78	6.75—6.85
" " "	79	6.80—6.90
" " "	80	6.90—6.—
Rozs uj	71/72	6.15—6.29
" " "	73/74	6.25—6.35
Árpa		5.35—5.45
" (jobb)		5.75—5.55
Zab		5.20—5.40
Tengeri		6.40—6.50

Válasz egy agglegénynek.

El nem palástolhatom meglepetésemet, midőn a „Debreczeni Ellenőr“ hasábjain „Agglegény felhívása“ véletlenül szemem elé került! S mivel mindig hajlandó voltam az ábrándozásra, kérem tisztelt Szerkesztő bácsi, engedje meg, hogy egy rövidke párbeszédet én is meg-ereszszek.

Bocsánatot kérek, úgy képzelem, hogy az az „agglegény“ a világ legszeretreméltóbb agglegénye s nem podagrás, mint az én ismerősöm, a rövidszavu kapitány, a kinek úgy patog a szava, mintha mindig commandirozna! Apropos, ez a kapitány podagrás lábai, kopasz feje és 56 éves daczára vőlegény, kérem! Merészkedik vőlegénye lenni egy még mindig eléggé fess 40 éves asszonynak. Ime, mindjárt egy élő példa házasulandó agglegényről. Ön azonban, kihez szerény soraimat intézni bátor vagyok, bizonyosan nem a podagrás és kopaszodó fajtához tartozik, úgy veszem észre s ez határozottan előnyös színben tünteti fel önt előttem, úgy annyira, hogy én 19-szeri szerelmi csalódásom után kezdek bizni, miszerint ha mi megismerkednénk, komoly és sikeres fordulatot kellene venni a dolognak.

E végből sziveskedjék megtekinteni becses arezképemet, melyről ideális positurában mosolygok lefelé ugyannyira, hogy jaj Istenkém! hogyan mondjam ki?? két X-en felüli évszámaim daczára elbájolóan festek. (Kár, — melleleg megjegyezve — hogy az a futnevezett életnagyságu arezkép az élő másához kevésbé hasonlatos. Ilyeténformán tehát már meggyőződhetett ön, hogy esetleg türethetően kellemes alak lehetek.) Ha nem hiszi kérem, úgy jöjjön el fess „visite“-re s még inkább be fogja látni állításom igaz voltát!

Van azonban egy kiváló jó tulajdonságom, a mely nem hagyja valóban sejtetni, hogy a 2 X után hány X következik. (Oh soha sem valék barátja a plus és minusoknak melynek élőtanubizonyosságául a „Számtanból“ minden évzáró vizsgálaton hajmeresztő feleleteket adtam, t. j. hogy állandó jó kedélyhangulatnak örvendek, ide nem számítva azt az időpontot, a mikor hűtlenné vált ideáljaim válási perceinek áldozok esőndesen aláomló, őszi permeteghez hasonló könyekkel. Erre pedig okvetlen kell naponta körülbelül 19 perc. Ez csak nem sok, ugye bár??)

Pardoner! Talán érdekelni fogja önt, miután szintén kegyeskedett ideáljai közül néhányról megemlékezni, hogy első ideálomnak a „Számtan“ érdemes tanárának, kinek kék szemem miatt a plus-t minus-nak s a minus-t plus-nak vallottam, néha pár percczel többet áldozok! Borzasztó (kedves szójárásom), ez a tudós uri ember az egész osztálynak udvarolt és végre óh, tört leányszívek soha be nem forradó billentyűi! mégis a kézimunka tanítónőket vezette oltárhoz, mivel akkor még az anyakönyvvezetői hivatal nem létezett. Valamivel, körülbelül 4 percczel többet szoktam szentelni 13-ik ideálomnak, mint a 2-iknek! Oh! ez a kifogástalan gentleman jogász, a kinek kabátja örökké fehér

szegfüvel, haja égő vörös színnel s arca mindig friss tavaszi szeplővel díszelve — valóban megérdemli, hogy néhány pillanatig az ő emlékeiről se feledkezzem meg. Az „r“ betűt oly mágnásosan ejté ki!

Oh! miért is „szerethettem“ egy friozit???

S a többi hat ideálom?? Kitünően egyeznek mindannyian abban, hogy páratlan eleganciával viselték a czilindert, „miközben a monokliról“ sem feledkeztek meg és egyikük-másikuk olykor kiváló energiával füllengett! S könnyen hívó s mélyen érző szívem hurjait oly hypnotikus erővel rezzenték ki s pattanták széjjel, hogy ábrándokra különben is hajló kedélyvilágomat hiu légvárak építésére ragadták! Az egyik az „élet magasztos czélját“ fesié psychologiai alapon, a másik a női lélek nemes hivataláról szónokolt s a harmadik, azaz a 19-ik a természet szépségét esetelől térdre omolva a suttogó fenyesek alatt ott — távol? — a zuhogó forrás előtt!! S mig hittem, hittem, hogy minden érzem a szívük mélyéből fakadt, addig egytuttal rájöttem, hogy betanult szerepet játszanak?? Szeretnék már egy olyant ismerni, a ki igazat mond?? S ime, egy legény bevallja, hogy ő agg, ebből kifolyólag bizonyosan beismeri, hogy mulasztott, a mikor annyi szép időt elpazarolt arra nézve, hogy egy érdemes női lányt boldogítson! Az egyetlen igaz ember 19 csalfa ideál után a 20 ik s egyszersmind a 20 ik század remeke kezd kibontakozni előttem a homályból. Mondja csak, esedezem édes agglegény bácsi! oly gazdag ön anyagilag is, mint években és lélekben?? Mert akkor, oh! akkor ha már vidám ifjuságomat egy koros egyénhez kísérténem meglánczolni; nyarankint legalább fürdőzni szeretnék ön nélkül, hogy eltemetett ifju ábrándjaimnak megfelelő helyen tömjenezhessek, kiválóan pártolván mindennemű ifju poétát?? Ennélfogva részemről óhajandó volna hogy nálam gazdagabb legyen???

S vajjon vállogatós-é? Mert főzni csak a „Gazdaság“-tanból tanultam, de abból is csak a cukros befőttet és süteményeket.

Hódol-e a spiritizmusnak és hisz-e a hipnózisban, mert én hódolok és hiszek. S végre, lesz-e az idén „Agglegények bálja“? Mert ebben a mai tulkövetelő világban, a mikor a magamforma teljes rózsát a petrezselymekhez nem áttallják sorolni az udvarias botanikusok, — okvetlen elmegyek a maguk báljára! Rózsaszínű ruhát fogok viselni fekete díszszel. De ha ön a kék színt jobban kedveli, úgy feketét öltök kék illusiounnal. Erről rám ismerni!

An revoir.

1900. szept. 30.

Szomorufüz.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Egy sétatálcza miatt. Egész Luzern mulat most egy excentrikus amerikai, a ki szeszélyének ugyancsak busásan megadta az arát. Mr. Nathaniel Swift, egy dús-gazdag amerikai petroleumkirály átrándult kissé az óvilágba és egy hetet Svájcz szépségeinek megtekintésére akart szánni. De a kényutazásból nem lett semmi egy — sétatálcza miatt. Alig indult el a vonat Interlakenből, az utasok alig gyönyörködhetek a thuni tó remek vidékén, midőn egyszerre nyílt pályán megáll a vonat. Iszonyu rémület támad, az utasok felszakítják a kupék ajtóit, mindenki szerencsétlenségre gondol és menekülni igyekszik. A kalauzok ide-oda futkosnak, míg végre megtalálják a szakaszt, amelyben a yankee a vészféket meghuzta. Mikor kérdőre vonták, a legrettenhetlenebb nyugalommal azt felelte, hogy fordítsák vissza a vonatot Luzernbe, mert ő ott fejeztette a szállodában a sétatálczáját. Ellenben a svájci vasutaknak nincs nagy érzékük az amerikai izü élecek iránt és Swift Nathaniel urat legelőször át akarták adni a rendőrségnek, de hosszas könyörgés után csak pénzbírságra ítélték, még pedig

akkorára, hogy legalább is két tuczat sétapálcát vehetett volna rajta.

* **Az udvariasság netovábbja**, ha valaki a végrehajtót, miután mindent lefoglalt, a kapuig kikíséri s aztán így szól hozzá:

— Igen örvendtem, legyen szerencsém máskor is.

* **Az elváltak klubja**. Az Ohio-állambeli Clevelandban az új század vezérszellemehez méltó különös egy kis egyesület alakult. Zászlójára a házassági elválás elősegítésének czélját tűzte ki s csak oly zsentlemenek lehetnek tagjai, a kik jogerős ítélet alapján már el vannak választva Xantipéj úktól. A belépés díja 40 márkát tesz ki és az évi tagsági díj 36 márkát. Az így nyert jövedelemnek 70 százalékát azon ügyvédek honorálására fordítják, a kik a szövetkezethez folyamodó válási akaró urak pörét viszik; 20 százalékba kerül a klubnak házfőntartási kiadása, a fönmaradó 10 százalékából pedig egy gyémántokkal kirakott aranyérmét akarnak csináltatni azon Ohio-állambeli bírósáma, a ki egy év alatt a legtöbb válást mondja ki. Hírlik, hogy a klubnak sok a magyar tagja, sőt az igazgató-választmányban, a hova csak a súlyosabb körülmények között elvált urakat jelölik ki, állítólag nincsenek is elenyésző kisebbségben.

* **Milyen legyen a jó hor?** Erre a kérdésre egy valaki így felelt meg: legyen erős, mint a r. kath. vallás; *tiszta*, mint a kálvinista; *se édes, se savanyu*, mint a lutheránus és keresztetellen, mint a zsidó. Hogy mennyiben van igaz? — a szakértőkre bizzuk!

* **Nemes ellenfelek**. A londoni Globe vidám hírből tesz arról említést, hogy néhány nap előtt Sheringban jótékonyági bazárt rendeztek és itt egyéb látványosságok között egy külön szoba volt, a melynek falán Krüger elnök torzképe függött. Hat penny lefizetése ellenében pedig mindenki jogot nyert arra, hogy egy hosszú tüvel háromszor megszurkálhatja a képet. És a derék anglusok csak úgy tódultak a nagy látványossághoz és szívesen szurták le a hat pennyket, hogy aztán beledöfhessek a tűt az ellenfél képébe. A Krüger-szoba volt tényleg a legjövődélmezőbb része a bazárnak.

* **Az életjel**. Baka: Hogyan van az lölköm, hogy már három nap óta nem ace életjelt magadról?

Szakácsné: Hát nem tegnap irtam egy levelet?

Baka: Már lölköm egy levél csak nem életjel — azt nem lehet *mögönni*.

REGÉNY.

A „Világ Szive”.

— Regény 2. kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.) 104.

Szavai után a Tanács tagjai közül a legöregebb, Dimas nevezetű, a ki, mint később megtudtam, Zibalbaynak mostohatestvére volt, felállott s indulatosan így szólt:

— Azt tartom pedig, hogy mégis meg fognak ezek a dolgok történni, Tikal és jól teszed, ha óvakodsz tőle, hogy másokat hallással fenyegezz, nehogy a te fejedre találjon visszahullani. Az istenséghez fordultunk s az istenség félre nem érthető szavakban nyilatkozott meg. Lady Maya nőül kell, hogy menjen a fehér emberhez, a Tengerek Fiához, az azután következődik pedig ugy történjenek, a mint a sors hozandja,

— Mit? — kiáltott fel Tikal. — ezt a kalandort akarjátok felém és mindnyájatok felé emelni?

— Azt nem tudom, — válaszolt a tanácsos, — az irás nem szól erről semmit. csak azt mondja, hogy a fia fog uralkodni felettünk, már pedig még eddig fia nincsen. Annyi azonban bizonyos, hogy lady Mayát

hozzá kell adnunk feleségül s a felesége jogán aztán megeshetik, hogy kormányra jut, mert mégis csak Maya a törvényes örököse atyjának, nem pedig te, Tikal, ha mindjárt beleültél is székébe.

Erre a tanács nagyrésze Mayát kívánta hallani, ő pedig felállott s szemét le-sütve, így szólt:

— Mit mondanék mást, — így kezdett beszélni, — mint azt, hogy meghajlok az istenek akarata előtt s ha az van megírva felőlem, hogy a fehér emberhez menjek nőül, ám hát legyen. Évekkel ezelőtt mást mondtak ugyan nekem, hogy ki felé nézzek, de ő, a kinek férjem kellett volna lenni, — ezzel Tikal felé mutatott — mást választott feleségül. Még csak egyet. Én asszony létemre egyáltalán nem kívánok uralkodni, sem pedig a Nahua helyét elfoglalni. Az irás azt mondja, hogy egykoron eljön a nap, midőn egy tőlem származó gyermek fog uralkodni a városon, ha ugyan én vagyok „az a leány, a kinek neve egyszersmind egy népnek neve is.” Várjuk meg hát azt az időt, addig pedig Tikal, trónolj békével helyeden s hagyjál békében engem is.

— Lady Maya szépen beszél érdekedben, Tikal s a te érdekedben, lányom, s ha a nép beleegyezik, jól teszed, ha elfogadod ajánlatát és megváród, hogy a többi a jövendő hozza meg. Ő azt mondja, hogy kész a fehér embert férjéül fogadni, de még nem hallottuk, vajjon a fehér ember kész-e nőül venni őt. Ugy lehet — folytatá mosolyogva — hogy inkább a halált választja, mindenestre pedig saját ajkáról kell a választ meghaligatnunk, ha tudniillik elfogadjátok, hogy ez a jóslat az égből származik. Szóljatok hát, elfogadjátok-e?

— Elfogadjuk! — volt a Tanácsnak majdnem egyhangú válasza.

— Akkor hát hadd jöjjön a fehér ember, a Tengerek Fia elibénk, — rendelkezék Mattai.

IX. FEJEZET.

Maya házassága.

Az ajtó nemsokára kinyílt s a sennort bevezették a szanktuáriumba, a mint ő gondolta, azért, hogy halálra adják, mert látam, hogy az őt összeszorította, kezét pedig göröcsösen ökölre fogta, mintha védelmezni akarná magát. A mint belépett, a Tanács tagjainak nagyrésze felállott helyéről s meghajolt előtte, felkiáltván:

— Üdv tenéked! fia a tengereknek, istenek kedveltje, megjósolt apja a Szabaditónak, ki eljövendő léssen.

Ebből mindjárt megtudta, hogy összeküvésünk sikerült s megkönnyebbülve lélegzett fel.

— Figyelj ide, fehér lord, — szólt Mattai, mert Tikal szótlánul ült helyén, — az istenek szóltak hozzánk jóslatuk szavaiban. A mint Zibalbay sejté, valósággal ugy is van, magas czél vezeté lépteidet a Szívnek városába. Hallgasd meg az istenek szavát! — és kezébe vévén a táblát, felolvasta előtte a hamisított jóslatot.

— Most hát válaszszál, fehér ember. Nőül akarod-e venni lady Mayát, vagy pedig halálra akarsz-e jutni azért, hogy belépven a Szívnek Városába, nem veted magadat alá isteneink akaratának.

A sennor egy pillanatig gondolkozott, aztán így válaszolt:

— Bolond ember volna az, a ki még habozna, melyiket válaszssa: a halált-e, vagy egy ilyen édes és szép arát. Mégis ez olyan dolog, a miben nem én határozhatok egyedül. Mit szól hozzá lady Maya?

— Azt mondja, — felelt maga Maya — hogy bár álmában sem gondolt erre a házasságra s még eddig nem volt rá példa, hogy a Szívnek leánya magánál alacsonyabb vérből származó idegent választott volna férjéül, meghajlik az ég akarata előtt s a kit az Ég férjének szemelt ki, elfogadja férjének. — Szavai után kezét a sennor felé nyújtá.

A sennor elfogadta és lehajolván, megcsókolta ujjait:

— Bár méltó volnék a te választásodra, lady, — mondá.

Most már azt hívém, hogy vége van a szertartásnak s örülni kezdtem, de az ősz pap, Zibalbay mostohatestvére felállott s így szólt:

— Még valamit meg kell tennünk, testvéreim, mielőtt elhagynók a szanktuáriumot. A tanács tagjaivá fel kell esketnünk ezeket az idegeneket. Messziről vándoroltak ide és mostantól velünk kell élniök és halniök, miután mindketten behatoltak titkainkba s egyikük arra rendeltetett a sors-tól, hogy atya legyen annak a nagy Urak a kinek eljövételét annyi nemzedék óta várjuk. Ezért hát, míg meg nem születik a gyermek, vigyáznunk kell rá s gondját kell viselnünk, mint a hogy a papok a szent tűznek gondját viselik.

— Helyes! — hangzott a Tanács felelete. — Eskessétek fel őket s tudják meg, hogy halál fia, ki megtöri esküjét.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 4.

Bérlet 2-ik szám „B”

Kedden, október hó 2-án:

Közönyt közönnnyel.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Moretó. Fordította: Györy Vilmos.

SZEMÉLYEK:

Barcelona	Bartha István	Bearne	Tanay F.
Diana	Fai Flóra	Don Gaston	Péchy L.
Cynthia	Szabó Irma	Polilla	Pataki Béla
Feniksa	Cserényi A.	Laura	Bárdos Irma
Carlos	Odry Árpád	Színhely: Barcelona.	

Holnap, szerdán, október hó 3-án

A koldusdiák.

Nagy operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzette: Millöcker K.

Színházi műsor.

C s ü t ö r t ö k ö n, okt. 4-én, bérlet 4. szám „A” — ujdonságul először: **Névtelen levelek**. Bohózat 3 felvonásban.

P é n t e k e n, okt. 5-én, bérlet 5. szám „B” — **A kis szökevény**. Operette 3 felvonásban.

S z o m b a t o n, okt. 6-án, bérlet 6. szám „C” — az aradi vértanúk halálának gyásznapján: **1848. (Hadak utja)**. Történeti színmű dalokkal, 9 képben.

V a s á r n a p, okt. 7-én, két előadás; délután 3 órakor fel helyárrakkal: **A szökött katona**. Eredeti népszínmű 3 szakaszban. — Este 7 és fél órakor, bérletszünetben, ujdonságul először: **A csillag fia (Bar-Kochba)**. Énekes legenda 5 képben. Irta és zenéjét szerzette: Goldfaden Dávid.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A

CSOKONAI PAPIR-
KERESKEDESSEN

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHEZŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

PRELOVSZKY ANDRÁS

FÉRFI SZABÓ
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA.

Van szerencsém tudatni, hogy az őszi és téli időnyre bevásárolt

gyapju-szövet ujdonságaim megérkeztek.

Hazafias kötelességem tudatában bevásárlásomnál a legnagyobb súlyt a **hazai gyártmányokra** fektettem ugyan, de mindamellett az eddig is keresett **angol készítményekből** is nagyválasztékú készlet felett rendelkezem.

Elvem a régi, — vagyis a legjobb anyagból csinos szabású öltözéket **olcsó árban** szolgálni.

A nagyérdemű közönség szives pártolását továbbra is kérve, maradtam

tisztelettel

Prelovsky András,
férfi szabó.

Szőlőoltvány eladás.

Több ezer

Ripária-portalison

teljesen szakszerűen készített és kezelt, gazdag gyökérzetű, **tökéletes forradású** fásoltványt szállítok a küszöbön levő őszi ültetéshez, következő fajokban:

Olasz-Rizling,
Chasellás (piros és fehér vegyesen) és **Madelaine Angevine,**
kiválóan erős példányok.

Árak: ezrenként 100 forint, kevesebb vételnél 120 forint ezrenként, csomagolás és szállításon kívül.

Az oltóvesszők helybéli, **fajtiszta oltvány-táblákról** szedettek s így a fajazonosságról is teljesen jótállók.

Minták — az ár előleges megtérítése mellett — szívesen küldetnek.

Az oltványok szállítása október utolsó, esetleg november első hetében eszközöltetnek.

Rendelés esetén 20% előleget kérek.

Nádudvar (Hajdu-vármegye)

Molnár József,
ev. ref. tanító.

163. vhr. szám.
1900. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszék 1899. évi 14025. V. számú végzése következtében Berenésy János ügyvéd által képviselt h.-nánási takarékpénztár javára özv. Jóna Miklósné és ifj. L. Szabó Sándor h.-nánási lakosok ellen 930 korona s jár. erejéig fogantatott biztosítási végrehajtás útján felülfoglalt és 1820 koronára becsült lábasjóságok és gazdasági eszközök, melyek előbb Czilmert Márton h.-nánási lakos 1000 korona s járulékaiból álló követelésére lefoglalva lettek, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a h.-nánási kir. járásbíró V. 159/10. 1899. számú végzése folytán 930 korona tőkekövetelés, ennek 1899. évi július hó 14. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 122 korona 45 fillér bíróság már megállapított költségek erejéig özv. Jóna Miklósné h.-nánási lakos sülldősi tanyáján leendő eszközlésére 1900. évi október hó 12-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt H.-Nánáson, 1900. évi szept. 20.

Muraközy Gábor,
kir. bírósági végrehajtó.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

A rovatban az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Két fiatal (három hónapos) fajtisza Fopterrieur kutya (egy pár) eladó. Czim a kiadóhivatalban.	1 nagy hordó ozírka 600 liter 1885-iki Érmel-éki bor , 1 kls hordó Sze-morodni kifogástalan minőségben eladó. — Czim a kiadóhivatalban.	Pincze, mely üveges borok be-raktározására igen alkal-mas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Ér-tekezhetni ugyanott.	Régi könyvek magyar, latin, német (tu-dományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában — Karabélyos Zoltánnal.
--	---	---	---

Prágai sonka, Caviar, Korona-sardi-niak, Oroszhalak s több őszi **csemege-árak** már megérkeztek, s legjobb minőségben kaphatók

Geréby Fülöp Utódai

csemegekereskedésében.

Prágai sonkából naponta friss főzés.

Bikszádi

ásványviz

árlappal

és

ismertető

könyvecskével

bérmertve szolgál

a

Kütközélség

Bikszád

(Szatmármegye).

BIKSZÁDI ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága **Selters** és **Gieichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légszűhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérbányás, tüdőcsucs-hurtnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá ki- **Bikszádi viz** alkalmazása által tűnő eredményt értek el a emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epe-hólyagbántalomban, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint speci- ficum vált be.

A Bikszádi viz bérleje s a **ALMER LAJOS és KÁROLY** nagybányai sztojikai viz főelárusítói: **ALMER LAJOS és KÁROLY** lakosok.

SZTOJKAI ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi viznek**, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: **idült gyomor-bántalom**, máj- és epehólyag, valamint epeköbajoknál, nemkülönb **csukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat mű- a légzőszervek- vel, kitűnő hatású a **Sztojikai ásványviz** összes bántal- mainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A **Sztojikai ásványviz** dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel ve- gyítve, mint kellemes üdítő ital, párfját ritkítja. — A **Sztojikai ásványviz** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengerentúli szállítást.

Sztojikai

ásványviz

árlappal

és

ismertető

könyvecskével

bérmertve szolgál

a

Forráskezelőség

Sztojika,

u. p. Magyar-Lápos.

(Szolnok-Dobokam.)